

prima instanță: S. Uzun
instanța de apel: G. Vavrin, I. Dănăilă, R. Petrov

nr. 3ra-104/17

DECIZIE

22 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Lidiea”
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere
Limitată „Lidiea” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Taraclia cu
privire la anularea actelor administrative

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 01 noiembrie 2016, prin care a
fost admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Lidiea”, casată
integral hotărârea Judecătoriei Taraclia din 03 iunie 2016 și emisă o nouă hotărâre

constată:

La 05 februarie 2016, SRL „Lidiea” a depus cerere de chemare împotriva
Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia cu privire la anularea actelor administrative.

În motivarea acțiunii a invocat că în urma controlului efectuat, Inspectoratul
Fiscal de Stat Taraclia a perfectat actul nr. 5-655877 din 04 septembrie 2015.

La 18 septembrie 2015 SRL „Lidiea” a formulat un dezacord cu pct. 7 din
actul menționat, potrivit căruia SRL „Lidiea” a admis încălcarea art. 5 alin. (10)
din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi prin nereturnarea la timp în
casieria întreprinderii a sumei de 186 244,08 lei.

Sușine că cele relatate la pct. 7 din act este eronat, așa cum titularul de
avans Piotr Pirneac are și calitatea de creditor a întreprinderii și la situația zilei de
30 iunie 2015 întreprinderea îi datora suma de 41 497,73 lei.

Relatează ca la 29 octombrie 2015 Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia a
emis decizia nr. 177 cu privire la rezultatele controlului efectuat la SRL „Lidiea”
iar, potrivit pct. 10 s-a dispus aplicarea amenzii în cuantum de 18 624,40 lei pentru
nereturnarea în casieria întreprinderii a sumei de 186 244,08 lei.

Ca urmare la data de 11 noiembrie 2015 a contestat decizia în partea
ilegalității pct. 10.

Obiectează că Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia ca urmare a depunerii cererii de către SRL „Liliea”, la 14 ianuarie 2016 a emis decizia nr. 8 în lipsa reprezentantului întreprinderii prin care a respins cererea depusă, menținând decizia nr. 177 din 29 octombrie 2015.

Indică că nu este de acord cu decizia Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia din motiv că drept temei legal de aplicare a sancțiunii se invocă art. 5 alin. (10) din Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi.

Explică că pârâtului i-a fost demonstrat prin probe veridice că suma de 186 244,08 lei a fost returnată la timp în casieria întreprinderii prin obligațiunea financiară pe care o avea întreprinderea față de titularul de avans, care în raport cu întreprinderea are calitatea și de creditor.

Consideră că Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia eronat a aplicat norma indicată și ilegal a sancționat pecuniar întreprinderea, fără a ține cont de art. 637 alin. (1) Cod civil.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 166-167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 8 din 14 ianuarie 2016 pe marginea contestației SRL „Lidiea” împotriva deciziei nr. 177 din 29 octombrie 2015, anularea pct. 10 din decizia Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015, în privința rezultatelor controlului efectuat la SRL „Lidiea”.

La data de 14 martie 2016 SRL „Lidiea” a depus cerere prin care și-a concretizat cerințele din cererea de chemare în judecată, solicitând anularea deciziei nr. 177 din 29 octombrie 2015 și a deciziei nr. 8 din 14 ianuarie 2016.

În motivarea cererii de concretizare a pretențiilor, SRL „Lidiea” a indicat că prin decizia nr. 177 din 29 octombrie 2015 Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia a aplicat societății o amendă, conform art. 255 Cod fiscal, în sumă de 4000 lei.

Relatează că Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia la adoptarea deciziei urma să țină cont de temeiurile tragerii la răspundere pentru încălcările fiscale, prevăzute la art. 231 alin. (3) Cod fiscal și anume, dacă încălcarea fiscală este una nesemnificativă sau semnificativă.

Indică că, potrivit art. 231 alin. (4) lit. (b) Codul fiscal, dacă încălcarea a fost comisă pentru prima dată și nu este prevăzută la art. 253, 254, 256, 257, 257¹, 259, 260 alin. (4)-(5), art. 261, 262, 262¹, 263, 263¹ Codul fiscal, aceasta trebuia să fie calificată de Inspectoratul Fiscal ca una nesemnificativă, și respectiv, nu există temei de tragere la răspundere pentru încălcare fiscală.

Menționează că la adoptarea deciziei asupra cazului de încălcare fiscală trebuie să se ghideze de prevederile art. 238 Cod fiscal, anume regulile generale de aplicare a sancțiunii fiscale, de prevederile art. 247 Cod fiscal, să clarifice circumstanțele cazului de încălcare fiscală și anume dacă a avut loc într-adevăr o încălcare fiscală, trebuie să fie trasă la răspundere persoana respectivă pentru săvârșirea de încălcare fiscală, există alte circumstanțe importante pentru soluționarea justă a cazului.

Explică că această încălcare este comisă de SRL „Lidiea” pentru prima dată și nu se regăsește în șirul articolelor reglementate la 231 alin. (5) lit. (b) Cod fiscal.

Totodată, afirmă că Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia nu a anexat nici o dovadă cum a fost calculat încălcarea termenului de 30 de zile de la ridicarea numerarului de către administratorul Piotr Pirneac de la instituțiile bancare și nu a anexat niciun act cu privire la modul de calculare a sumei de 186 244,08 lei.

Consideră că Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia urmează să demonstreze când administratorul Piotr Pirneac a depășit termenul de 30 zile calendaristice de la data primirii numerarului și totodată, să demonstreze că suma luată de la instituțiile bancare constituie anume suma de 186244,08 lei.

La fel, consideră că pârâtul nu a luat în considerare evidența contabilă, cât și rezultatele auditului efectuat nemijlocit, care confirmă contrariul.

Mai mult, nu a fost verificat contul 512 care indică împrumuturi pe termen scurt, fapt care a și dus la apariția sumelor calculate pe actul de control.

Afirmă reclamantul că prin decizia menționată a fost emisă și aplicată sancțiunea fiscală fără să fie constatată încălcarea printr-un act de control existent, iar actul de control nr. 655877 din 17 august 2015, indicat în decizia contestată, nu există.

Consideră că în cazul dat a fost încălcată procedura de emitere a deciziei contestate, deoarece a fost emisă în lipsa actului de control ce ar demonstra încălcarea fiscală, fapt ce duce la nulitatea deciziei.

Prin hotărârea Judecătoriei Taraclia din 03 iunie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 01 noiembrie 2016, a fost admis apelul declarat de SRL „Lidiea”, casată integral hotărârea primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre prin care:

A fost respinsă acțiunea depusă de SRL „Lidiea” împotriva Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia în capătul anulării pct. 10 a deciziei nr. 177 din 29 octombrie 2015 adoptată de Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia și decizia nr. 8 din 14 ianuarie 2016 emisă de Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia, prin care s-a respins cererea prealabilă depusă de SRL „Lidiea”, ca neîntemeiată.

A fost scos de pe rol capătul acțiunii depusă de SRL „Lidiea” împotriva Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia privind anularea integrală a deciziei Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015 (cu excepția pct. 10 din decizia nominalizată), din motiv că reclamantul nu a respectat procedura prevăzută de lege, soluționarea prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară.

La 13 decembrie 2016, prin intermediul oficiului poștal, SRL „Lidiea” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Obiectează că instanța de apel nu s-a expus cu privire la actul de control nr. 655877 din 17 august 2015.

Explică că decizia Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015 a fost emisă și aplicată sancțiunea fiscală fără să fie constatată printr-un act de control existent.

Consideră că actul de control nr. 655877 din 17 august 2015 nu există.

Mai mult, Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia nici nu a mai întocmit un alt act corect și legal care ar sta la baza emiterii deciziei nr. 177 din 29 octombrie 2015.

La 08 februarie 2017, prin intermediul Oficiului Poștal, Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Taraclia a depus referință, prin care a solicitat de a considera recursul declarat de către SRL „Lidiea” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 14 noiembrie 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 222 vol. I)

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 01 noiembrie 2016, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, înaintând acțiunea împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Taraclia, cu ulterioarele concretizări, SRL „Lidiea” a solicitat anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015 și a deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 8 din 14 ianuarie 2016.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii pe care a respins-o ca neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de către SRL „Lidiea”, instanța de apel l-a admis, a casat integral hotărârea Judecătoriei Taraclia din 03 iunie 2016 și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a respins acțiunea depusă de SRL „Lidiea” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia în capătul anulării pct. 10 a deciziei nr. 177 din 29 octombrie 2015 adoptată de Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia și decizia nr. 8 din 14 ianuarie 2016 emisă de Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia, prin care s-a respins cererea prealabilă depusă de SRL „Lidiea”, ca neîntemeiată. A fost scos de pe rol capătul acțiunii depusă de SRL „Lidiea” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia privind anularea integrală a deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015 (cu excepția pct. 10 din decizia

nominalizată), din motiv că reclamantul nu a respectat procedura prevăzută de lege, soluționarea prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară.

Instanța de recurs conchide, însă că o astfel de soluție a instanței de apel nu poate fi menținută, fiind adoptată cu încălcarea normele de drept material și procedural.

În susținerea opiniei enunțate, se vor reține prevederile art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, potrivit cărora persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea menționată, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate, iar conform alin. (2) al aceluiași articol, acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

Cu referire la prevederile enunțate, instanța de recurs reține că, înaintând cererea de chemare în judecată la data de *05 februarie 2016*, împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Taraclia, SRL „Lidiea” a solicitat anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 8 din 14 ianuarie 2016 pe marginea contestației SRL „Lidiea” împotriva deciziei nr. 177 din 29 octombrie 2015 și anularea pct. 10 din decizia Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015, cu privire la rezultatele controlului efectuat la SRL „Lidiea”.

Prin încheierea Judecătoriei Taraclia din 08 februarie 2016, în conformitate cu art. 168 alin. (4) CPC, cererea de chemare în judecată a fost pusă pe rol (f. d. 34 vol. I) și numită spre examinare în prima instanță.

Se mai constată că la data de *14 martie 2016*, SRL „Lidiea” a depus o cerere de concretizare a cerințelor sale, prin care a solicitat *anularea integrală a deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015 și a deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Taraclia nr. 8 din 14 ianuarie 2016* (f. d. 82-84 vol. I).

Instanța de recurs relevă că, într-adevăr, potrivit prevederilor art. 170 alin. (1) lit. a) CPC judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă reclamantul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a pricinii pe calea extrajudiciară, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de pricini sau de contractul părților.

Iar reieșind din prevederile art. 267 lit. a) CPC, instanța judecătorească

scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară.

La caz, însă, se constată că, deși SRL „Lidia” nu a respectat procedura prealabilă și nu a contestat cu o cerere prealabilă decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015, cu excepția pct. 10 din decizie, prima instanță a acceptat cererea de concretizare a cerințelor depusă de către SRL „Lidia” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Taraclia Taraclia cu privire la anularea integrală a deciziei menționate, a dispus efectuarea mai multor acțiuni procedurale, fixând mai multe ședințe de judecată - pentru 22 aprilie 2016, 18 mai 2016, 03 iunie 2016 și a examinat fondul cauzei, în volumul deplin, respingând integral cerințele înaintate de către SRL „Lidia” ca neîntemeiate (f. d. 88-89 vol. I, 104-105 vol. I, 135-139-149 vol. I, 152-154 vol. I).

Astfel fiind, în condițiile în care de către prima instanță a fost acceptată spre examinare și soluționată în fond inclusiv și cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Lidia” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Taraclia Taraclia cu privire la anularea integrală a deciziei contestate în speță, scoaterea cererii de pe rol de către instanța de apel în legătură cu nerespectarea procedurii prealabile pe cale extrajudiciară, când toate termenele legale, stabilite pentru îndeplinirea procedurii prealabile au fost deja scurse, va avea drept consecință o posibilă îngrijădire a accesului liber la justiție pentru reclamant, deoarece pe cale judiciară o eventuală acțiune repetată ar putea fi respinsă ca tardivă.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reiterează și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care stipulează că orice persoană are dreptul la judecarea pricinii „în mod echitabil”, ceea ce implică inclusiv o procedură contradictorie și egalitatea armelor. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect. Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părți în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și de a le discuta.

Pentru considerentele expuse, având în vedere că instanța de apel a scos de pe rol capătul de cerere privind anularea deciziei Inspectoratul Fiscal de Stat Taraclia nr. 177 din 29 octombrie 2015 (cu excepția pct. 10 din decizia nominalizată), din motiv că reclamantul nu a respectat procedura de soluționarea prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară, prin urmare nu a examinat și nu s-a expus asupra fondului cerinței menționate, se impune casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea pricinii la o nouă judecare în instanța de apel.

Față de cele ce preced și întru evitarea încălcării elementelor inerente ale garanțiilor procesuale instituite la art. 6 alin. (1) al Convenției, care reglementează dreptul la un proces echitabil, se impune casarea deciziei Curții de Apel Cahul din 01 noiembrie 2016, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Lidia”.

Se casează decizia Curții de Apel Cahul din 01 noiembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Lidia” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Taraclia cu privire la anularea actelor administrative, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Ala Cobăneanu